

2016. aasta 6. klassi eesti keele e-tasemetööst

Märt Hennoste
eesti keele ja kirjanduse peaspetsialist

Tasemetöö eesmärk

Tasemetööga kogutakse infot põhikooli riikliku õppekava üld- ja valdkonnapädevuste kujunemise, läbivate teemade ning õppe- ja kasvatusesmärkide saavutatuse ning kooliastme õpitulemuste omandatuse kohta.

Tasemetööga kontrollitavad õpitulemused

6. klassi e-tasemetöö koosnes seitsmest ülesandest. Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamisoskust (ülesanne 1); funktsionaalset lugemisoskust (ülesanded 2, 3); sõnade kokku- ja lahkukirjutamist (ülesanne 4); sõnade poolitamist (ülesanne 5); täheortograafiat (ülesanne 6); samatähenduslike sõnade tundmist (ülesanne 7) ning üldoskusi, nagu iseseisvat tööd tekstiga ning olulise teabe leidmist ja eristamist (ülesanded 1, 2, 3, 7).

Tasemetöö parandamine

E-tasemetöid hinnatakse arvutiga, sellega saavutatakse tasemetöö parandamisel objektiivsus ja tulemuste võrreldavus.

Tasemetööd tuleb käsitleda kui tervikut, arvestades, et ülesanded ja üksikküsimused on esitatud kolmes raskusastmes. Sellega tagatakse tasemetöö eristusjõud ja usaldusväärsus.

Tasemetöö tulemused

Tasemetöö tulemuste analüüs põhineb valimil, mis koosnes 1331 tööst. Põisse kuulus valimisse 50,0% ja tüdrukuid 50,0%. Valim sisaldas kõigi maakondade koole. Esindatud olid teeninduspiirkonnata, maakonnakeskuste, suurlinna-, valla- ja väikelinnakoolid. Valimis olid esindatud kolm põhilist koolitüüpi: lasteaed-põhikool, põhikool ning põhikool ja gümnaasium ühe õppeasutusena. Samuti arvestati valimi koostamisel, et esindatud oleks nii riigi- kui ka erakoolid.

- Tasemetöö keskmine tulemus oli 74,1% (2015 – 84,3%, 2014 – 76,0%).
- Maakondadest olid kõige edukamad Harjumaa õpilased keskmise tulemusega 77,6%, madalaim tulemus 60,6% oli Hiiu maakonna õpilastel. Vt lisa 1.
- Koolitüübist lähtudes sooritasid tasemetöö kõige paremini põhikoolid, kelle keskmine tulemus oli 74,5%. Neile järgnesid põhikoolid ja gümnaasiumid ühe

õppeasutusena (keskmine tulemus 74,1%) ja lasteaiad-põhikoolid (71,9%). Vt lisa 2.

- Tasemetöö sooritamise keskmine tulemus oli poistel 71,2% (2015 – 81,2%, 2014 – 72,4%) ja tüdrukutel 77,0% (2015 – 87,4%, 2014 – 79,6%). Tasemetöö sooritamise minimaalne tulemus oli nii poistel kui ka tüdrukutel 0 % ja maksimaalne tulemus 100%. Vt lisa 3.

Tasemetöö tulemused ülesandeti

Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskust. Tasemetöös oli seitse ülesannet, vt lisa 4.

- Kuulamisülesanne (1) põhines jutul „Rebasemägi“. Õpilased pidid kuulama teksti kaks korda ja selle põhjal otsustama, kas ülesandes esitatud väide on õige või vale. Ülesandega kontrolliti kuulatud tekstist arusaamist. Ülesande eest oli võimalik saada maksimaalselt 10 punkti. Keskmiselt saadi ülesande eest 76,9% punktidest. Selle ülesande puhul oli poiste keskmine sooritusprotsent 74,3 ja tüdrukutel 79,4. Kõige raskem oli õpilastel otsustada kaheksanda väite üle (*Rebaste urgudest kättesaamiseks kasutavad jahimehed labidaid.*), õigeid vastuseid 62,1%, poistel 61%, tüdrukutel 63,2%. Keerulised olid ka kümnes väide (*Kavalat inimest nimetatakse vanaks rebaseks.*), õigeid vastuseid 64,2%, poistel 62,8%, tüdrukutel 65,6% ning kolmas väide (*Vanad rebased võivad taluõuest poegadele söögiks kana või kuke tuua.*), õigeid vastuseid 69,9%, poistel 68,2%, tüdrukutel 71,1%. Teiste väidetega (vt tasemetöö) tuldi paremini toime, keskmised tulemused jäid vahemikku 74,3–88,4%. Kokkuvõttes said õpilased kuulamisülesandega hästi hakkama, kuid õppetöös tuleks pöörata suuremat tähelepanu järeldamisel ja üldistustel põhinevatele ülesannetele.
- Lugemisülesandega (2) kontrolliti, kuidas õpilased mõistavad teksti kui tervikut ja oskavad seda lausetest kokku panna. Ülesanne põhines koogi Kirju Koer valmistamise õpetusel. Ülesande eest oli võimalik saada kuni 8 punkti ja selle lahendamise keskmine protsent oli 89,3; poistel 85,2 ning tüdrukutel 93,4. Seejuures suutis teksti täiesti õigesti kokku panna 73,2% õpilastest, üldse ei suutnud teksti loogikat taibata 0,9% õpilastest. Teksti alguse ja lõpu äratundmine ei valmistanud õpilastele raskust. Teksti alguse määras õigesti 95,1% ning teksti lõpu 95,5% õpilastest. Raskem oli õpilastel aru saada tegevuse loogilisest järgnevusest, see tähendab, mis järjekorras tuleb koogi koostisosad omavahel segada. Õige järjekord oli, et kõigepealt tuleb purustada küpsised, siis segada neile juurde marmelaadi- ja šokolaadi-tükid ning viimasena lisada piim. Õpilased pakkusid välja erinevaid variante, koostisosade omavahel segamise õiget loogikat ei mõistnud 10% õpilastest. Väiksemaid eksimusi oli ka teksti teistes osades. Kokkuvõttes said õpilased ülesande lahendamisega hästi hakkama, kuid õppetöös väärib kindlasti

tähelepanu teksti ülesehitamise loogika ning lausetevaheliste seoste märkamise ja loomise oskus.

- Lugemisülesandega (3) kontrolliti, kuidas õpilased mõistavad loetud teksti. Ülesanne põhines Autolehes ilmunud artiklil „Märtsi automüük üllatas“, mis koosnes seotud tekstist, uute autode müüki kajastavast tabelist ning reklaamfotost. Ülesanne põhines valikvastustega lünktekstil, milles õpilased pidid täitma 12 lünka. Ülesande eest oli võimalik saada kokku 12 punkti. Ülesande lahendamise keskmine tulemus oli 75,5%, poistel 75,4% ja tüdrukutel 75,6%. Kõige raskem oli õpilastel tekstist välja lugeda, kas veebruaris müüdi rohkem või vähem autosid kui märtsis, õigeid vastuseid vaid 20,5%, seejuures poistel 19,8% ja tüdrukutel 21,2%. Raske oli ka tabelist lugeda, millise automargi läbimüük lisaks Opelile kasvas kahe aasta võrdluses teistest rohkem, õigeid vastuseid 70,1%, poistel 68,9%, tüdrukutel 71,3%. Teiste lünkade täitmisega (vt tasemetöö) saadi hästi või väga hästi hakkama, tulemused jäid vahemikku 75,3–90,8%. Tänapäeva ajakirjandusele aga ka õppekirjandusele iseloomulike mitmiktekstide lugemine ja analüüs vajab kindlasti koolitöös pidevat tähelepanu ja harjutamist.
- Kokku- ja lahkukirjutamise ülesandes (4) pidid õpilased otsustama 16 korral, kuidas sõnu õigesti kirjutada. Ülesande eest oli võimalik saada kuni 8 punkti. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 65,6, poistel 62,7, tüdrukutel 68,4. Rohkem eksiti järgmiste sõnade puhul: *ajaloomuuseumis* (keskmine tulemus 52,4%, poistel 50,8%, tüdrukutel 54,0%), *lokkisjuukseline* (tulemus 46,4%, poistel 42,8%, tüdrukutel 50,0%), *maikuu* (tulemus 41,8%, poistel 34,4%, tüdrukutel 49,2%), *savipotikilde* (tulemus 58,0%, poistel 53,5%, tüdrukutel 62,4%), *viieaastane* (tulemus 41,2%, poistel 36,5%, tüdrukutel 45,9%), *lugu pidada* (tulemus 58,6%, poistel 60,8%, tüdrukutel 56,4%), *(suure) pere liikmetele* (tulemus 39,0%, poistel 39,2%, tüdrukutel 38,8%), *laupäevaõhtune* (tulemus 25,7%, poistel 22,7%, tüdrukutel 28,7%). Teiste sõnade puhul (vt tasemetöö) jäid tulemused vahemikku 77,0–93,9%. Seega vajab õppetöös erilist tähelepanu ne- ja s-sõnade õigekiri ning nimisõna ja nimisõna kokku- ja lahkukirjutamise reeglid.
- Sõnade poolitamise ülesandega (5) kontrolliti, kuidas õpilased tunnevad oma- ja võõrsõnade poolitamise reegleid. Ülesanne sisaldas 10 veakriitilist sõna ja selle eest oli võimalik saada kuni 5 punkti. Ülesanne oli üks lihtsamaid, selle keskmine lahendusprotsent oli 87,4, poistel 84,3 ja tüdrukutel 90,5. Üldiselt oskasid õpilased vastusevariantide hulgast leida õiged lahendused, keskmised tulemused jäid vahemikku 72,1–95,1%. Teistest rohkem eksiti sõna *inglise* poolitamisega, õigeid vastuseid 72,1%, poistel 67,7% ja tüdrukutel 76,5%. Osa õpilasi jäi hätta ka sõna *tundmine* poolitamisega, õigeid vastuseid 72,8%, poistel 68,6% ja tüdrukutel 77,0%. Selle ülesande puhul paistis silma, et ~4% õpilastest suhtus töökäsu

lugemisse pealiskaudselt ning seetõttu tekkis neil lünkade täitmisel raskusi. Ülesande töökäsku süvenemine, selle lugemis- ja mõistmisoskus on iga-suguse ülesande tulemusliku lahendamise eeldus.

- Täheortograafia ülesanne (6) sisaldas 12 juhtu, mille puhul õpilased pidid otsustama, missugune sõna kirjaviis on õige. Ülesande eest oli võimalik saada 6 punkti. Ülesande lahendamise keskmine tulemus oli 74,5%; poistel oli õigete vastuste protsent 71,8 ja tüdrukutel 77,3. Rasked olid õpilastele järgmiste sõnade õigekiri: *põhimõtte* (õigeid vastuseid 56,0%, poistel 51,5%, tüdrukutel 60,5%); *tingimata* (õigeid vastuseid 67,1%, poistel 63,8%, tüdrukutel 70,4%), *kuritahtlikkus* (õigeid vastuseid 24,3%, poistel 22,2%, tüdrukutel 26,5%), *ettevõtlik* (õigeid vastuseid 68,3%, poistel 64,7%, tüdrukutel 71,9%). Teiste kontrollitavate sõnade puhul (vt tasemetöö) jäid tulemused vahemikku 75,0–92,7%. Kuigi õpilased said ülesandega hästi hakkama, vajab liikus-liiteliste sõnade õigekiri õppetöös järjepidevat tähelepanu.
- Sõnavara ülesanne (7), mis põhines samatähenduslikel sõnadel, osutus tasemetöö raskeimaks. Ülesanne sisaldas kümme sünonüümide rida, igas reas oli üks sõna või sõnaühend, mis sinna tähenduse poolest ei sobinud. Ülesande eest oli võimalik saada kokku 10 punkti. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 54,6, poistel 48,9 ja tüdrukutel 60,3. Ülesande üksiktulemused jäid vahemikku 26,0–79,6%. Kõige keerulisem oli õpilastel eristada sõna *julgema* sünonüüme, õigeid vastuseid 26,0%, poistel 23,4%, tüdrukutel 28,7%. Teistest rohkem eksiti ka sõnade *nimetama* (õigeid vastuseid 34,8%, poisid 28,6%, tüdrukud 41,1%) ja *imestama* (õigeid vastuseid 39,2%, poisid 33,8%, tüdrukud 44,7%) sünonüümide tundmisel. Kokkuvõttes tuldi ülesandega rahuldavalt toime. Põhikoolis on töö õpilaste sõnavaraga oluline nii funktsionaalse lugemise, kuulamise kui ka kirjutamise vaatenurgast.

Õpilaste vastused küsimustikule

Pärast tasemetöö ülesannete lahendamist pidid õpilased vastama 15 küsimusele, mis aitavad luua ettekujutust nende e-alastest teadmistest ja oskustest ning hinnangust tasemetööle.

Vastuste analüüsist selgub, et 47% õpilastest pidas tasemetööd kergeks ning 50% raskeks. Kuulamisülesannet (1) hindas 62% õpilastest kergeks ja 4% väga kergeks. Raskeks hindas seda ülesannet 32% õpilastest. Ka lausete järjestamise ülesannet (3) hinnati pigem kergeks või väga kergeks, protsendid vastavalt 58 ja 17. Raskena tundus see ülesanne 23% tasemetöö sooritanutele. Lugemisülesande (4) puhul jagunesid õpilaste hinnangud pea võrdselt: 5% õpilastest tundus see väga kerge, 45% kerge, 44% raske ja 6% väga raske. Keeleülesannetest hinnati kõige raskemaks samatähenduslike sõnade tundmise ülesannet (7). Sellel seisukohal oli 37% õpilastest. 28%

õpilastest pidas raskeimaks kokku- ja lahkukirjutamise ülesannet (4), 18% sõnade õigekirja ülesannet (6) ning 16% sõnade poolitamise ülesannet (5).

86% õpilaste arvates oli e-tasemetöö lahendamiseks aega piisavalt ning 6% jaoks ülearu. 8% õpilastest oli seisukohal, et nende jaoks oli aega pigem vähe.

Enamikus koolides valmistatakse tasemetööks õpetaja juhendamisel. Selleks kasutatakse kõige rohkem arvutis e-ülesannete või e-tasemetööde lahendamist (57% õpilastest). Paberil tasemetöid või ülesandeid kasutas valmistumisel 41% õpilastest. Üldse ei valmistunud tasemetööks 3% õpilastest. Kui analüüsida harjutamisest tõusnud kasu, siis e-ülesannetele keskendunud õpilaste tasemetööde keskmine lahendusprotsent oli 73, neil, kes kasutasid harjutamiseks paberil ülesandeid, oli see 76 ning mittevalmistunutel 67.

E-tasemetööd on tinginud selle, et ka tundides on hakatud keeleõppes rohkem arvutit kasutama. Küsitlusest selgus, et arvutit ei kasutanud eesti keele tundides üldse 28% õpilastest (2015 – 44%). 1–2 korda kuus kasutasid tundides arvutit 46% (2015 – 41%), 1–2 korda nädalas 25% (2015 – 13%) õpilastest. Iga tund kasutas arvutit 1% õpilastest nii nagu 2015. aastalgi.

Kodus kasutab iga päev arvutit 58% (2015 – 62%) õpilastest, 31% (2015 – 29%) teeb seda mõne korra nädalas ning 9% (2015 – 5%) mõne korra kuus. Üldse ei kasuta kodus arvutit 2% küsimustikule vastanud õpilastest nagu 2015. aastalgi. 29% õpilastest kasutab kodus arvutit peamiselt mängimiseks (2015 – 23%), 27% õppimiseks (2015 – 23%), 23% lugemiseks ja filmide vaatamiseks (2015 – 28%) ning 21% suhtlemiseks sotsiaalvõrgustikes (2015 – 25%).

Eesti keele tundides meeldib õpilastele kõige rohkem lugeda (51% vastanud õpilastest, 2015 – 46%). Keeleülesannete lahendamine oli meelistegevus 32% õpilastest (2015 – 35%), kirjandite kirjutamine 17% õpilastest (2015 – 16%).

Õpilaste hinnangud oma teadmiste ja oskuste eesti keeles on küllaltki adekvaatsed: 5% hindas teadmisi väga heaks (nende tasemetöö lahendamise tulemuslikkus oli 82%), 58% heaks (tulemuslikkus 77%), 32% rahuldavaks (tulemuslikkus 69%) ning 5% nõrgaks (tulemuslikkus 66%). Seega hindab oma võimeid kas üle või alla kokku 10% õpilastest.

Koduste tööde iseseisva lahendamisega saavad õpilased hästi hakkama, koguni 90% õpilastest vastas, et nad ei vaja selles kõrvalist abi.

Vabal ajal eelistaks 26% õpilastest vaadata filme, 19% kuulaks muusikat, 13% loeks raamatut, 13% mängiks arvutimänge, 10% suhtleks sõpradega internetis ning 1% loeks ajakirju. Tasemetöös saavutasid kõige kõrgema

tulemuse lugemishuvilised (78%). Teiste huvidega õpilaste tulemused jäid vahemikku 73–75%.

Küsimustikust selgus, et paljud koolid panevad endiselt tasemetöö eest õpilastele hinded, kuigi seda ei tohi teha. Tasemetöid hinnatakse 41% õpilaste koolides, 32% antakse tasemetöö tulemus teada punktides koos õpetaja selgitustega ning 26% vaid punktides.

Kokkuvõtteks

2016. aastal said 6. klassi õpilased eesti keele e-tasemetöö lahendamise rahuldavalt hakkama. Tasemetöö oli õpilastele jõukohane, keskmine tulemus oli 74,1%.

E-tasemetöö juurutamine on suurendanud huvi kasutada keeletundides rohkem e-õppe võimalusi.

Tasemetöös kasutati vaid arvutiga hinnatavaid ülesandeid, mis muutis tasemetöö tulemused võrreldavaks ja välistas tööde parandamisel subjektiivsuse, vt lisad 5–7.

Positiivne on see, et on vähenenud erinevused poiste ja tüdrukute tasemetöö sooritamise tulemustes. Kui 2015 oli erinevus 6,2%, siis 2016. aastal 5,8%. Erinevusi ülesandeti vaata lisadest 3, 4.

Õpetajate tagasiside põhjal peeti tasemetööd jõukohaseks, ülesanded olid kooskõlas õppekava õpitulemustega ning huvitavad.

Tasemetööks ettenähtud aega oli piisavalt.

Tasemetöös oli ka lisaülesanne, kuid selle lisamist tasemetööle ei peetud edaspidi vajalikuks. Tasemetöö küsimustikku peeti oluliseks, sest see võimaldab tasemetöö tulemusi paremini mõista.

Lisa 1. Tasemetöö tulemused asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine tulemus	ÜUP	Keskmine tulemus (%)	Min	Mediaan	Max	St. hälve
Harju maakond	396	29,8	45,0	45,8	46,6	77,6	0	47	59	7,8
Hiiu maakond	4	0,3	29,1	35,8	42,4	60,6	30	36	40	4,2
Ida-Viru maakond	70	5,3	39,9	41,7	43,5	70,7	25	43	59	7,6
Jõgeva maakond	43	3,2	39,8	42,2	44,7	71,6	21	43	54	7,9
Järva maakond	56	4,2	40,2	42,3	44,4	71,7	26	44	56	7,8
Lääne-Viru maakond	95	7,1	39,8	41,6	43,4	70,5	0	42	57	8,8
Lääne maakond	47	3,5	40,2	42,6	44,9	72,1	19	43	58	8,0
Põlva maakond	49	3,7	40,8	42,7	44,5	72,3	29	43	56	6,4
Pärnu maakond	139	10,4	41,3	42,5	43,7	72,0	20	44	57	7,3
Rapla maakond	68	5,1	41,4	43,2	44,9	73,2	23	44	55	7,2
Saare maakond	44	3,3	41,7	43,9	46,2	74,5	26	44	58	7,5
Tartu maakond	151	11,3	42,9	44,0	45,1	74,5	23	44	56	6,9
Valga maakond	29	2,2	40,4	42,8	45,1	72,5	28	43	53	6,2
Viljandi maakond	68	5,1	42,1	43,9	45,7	74,4	21	45	58	7,5
Võru maakond	72	5,4	41,4	43,0	44,6	72,9	29	43	57	6,8
Kokku	1331	100,0	43,3	43,7	44,1	74,1	0	44	59	7,7

N – tasemetöö sooritajate arv

AUP – alumine usalduspiir

ÜUP – ülemine usalduspiir

Min – minimaalne tulemus

Max – maksimaalne tulemus

St.hälve – standardhälve

Lisa 2. Tasemetöö tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine tulemus	ÜUP	Keskmine tulemus %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
Lasteaed-põhikool	135	10,1	41,2	42,4	43,7	71,9	22	43	56	7,4
Põhikool	554	41,6	43,4	44,0	44,6	74,5	19	45	59	7,2
Põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	642	48,2	43,1	43,7	44,4	74,1	0	44	59	8,1
Kokku	1331	100,0	43,3	43,7	44,1	74,1	0	44	59	7,7

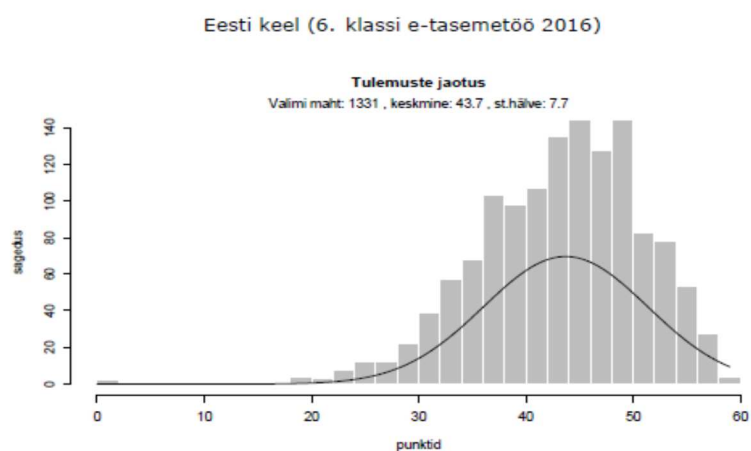
Lisa 3. Tasemetöö tulemused õpilase soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine tulemus	ÜÜP	Keskmine tulemus %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
Poisid	666	50,0	41,4	42,0	42,6	71,2	0	43	59	7,5
Tüdrukud	665	50,0	44,8	45,4	46,0	77,0	0	46	59	7,4
Kokku	1331	100,0	43,3	43,7	44,1	74,1	0	44	59	7,7

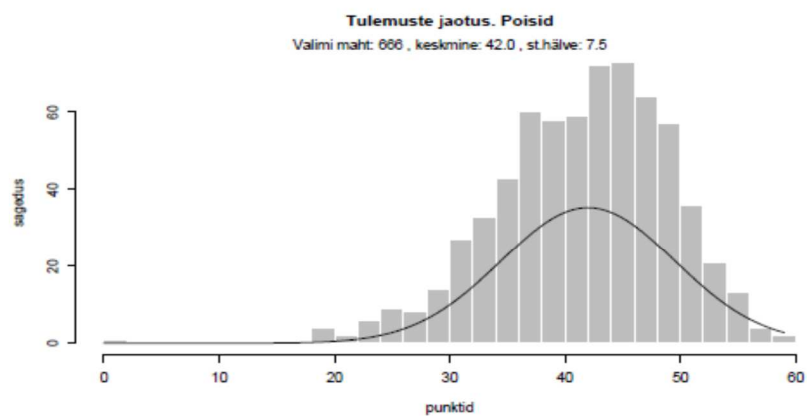
Lisa 4. Tasemetöö lahendatus ülesannete lõikes

	Min	Keskmine tulemus	Keskmine tulemus (%)	Max	Poiste keskmine tulemus (%)	Tüdrukute keskmine tulemus (%)
ÜI 1	0	7,7	76,9	10	74,3	79,4
ÜI 2	0	7,1	89,3	8	85,2	93,4
ÜI 3	0	9,1	75,5	12	75,4	75,6
ÜI 4	0	5,2	65,6	8	62,7	68,4
ÜI 5	0	4,4	87,4	5	84,3	90,5
ÜI 6	0	4,5	74,5	6	71,8	77,3
ÜI 7	0	5,5	54,6	10	48,9	60,3

Lisa 5. Tasemetöö tulemuste jaotus: üldine

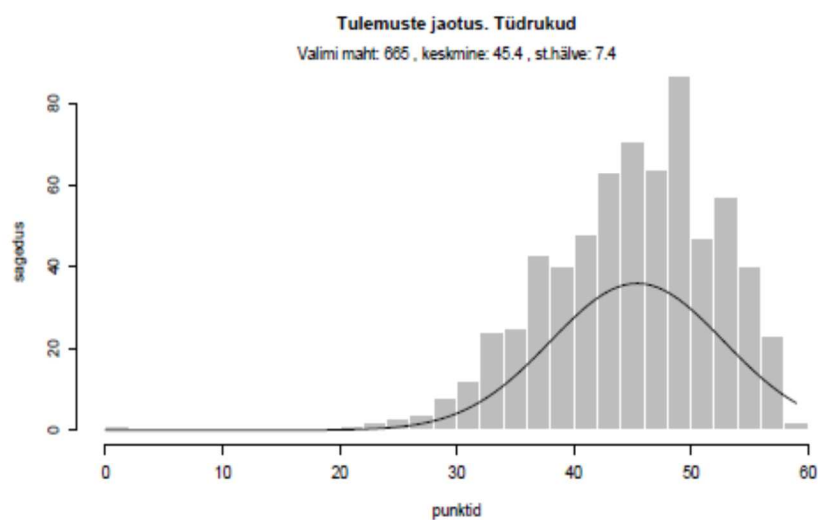

Lisa 6. Tasemetöö tulemuste jaotus: poisid

2

Lisa 7. Tasemetöö tulemuste jaotus: tüdrukud

3